

Onko telelääketiede hiipumassa?

Sähköinen tiedonhallinta on terveydenhuollossamme ollut kattavassa käytössä jo muutaman vuoden. Potilaskertomuksen tekstit, laboratoriotutkimusten ja kuvantamisen tulokset ovat nykyisin sähköisiä dokumentteja, joita voidaan helposti siirtää tietoverkoissa sinne, missä niitä tarvitaan.

Samoihin aikoihin kuin sähköinen potilaskertomus, myös telelääketiede alkoi yleistyä. Telelääketieteellä tarkoitetaan tässä sen suppeaa merkitystä: potilaan tutkimista ja hoitamista etäisyyksistä riippumatta. Meillä käytetty muoto on televideokonsultaatio, jossa potilas on terveyskeskuslääkärin luona, joka kysyy erikoislääkärin mielipidettä. Tuoreen selvityksen mukaan televideokonsultaatioita tarjoaisi puolet sairaanhoitopiireistä ja niitä käyttäisi viidennes terveyskeskuksista. Tilanne on pysynyt samana vuodesta 2007 alkaen.

Televideokonsultaatioiden yleistyminen on siis hiipumassa. Tämä siitä huolimatta, että lukuisat ulkomaiset ja kotimaiset tutkimukset ovat osoittaneet niiden pystyvän korvaamaan potilaan käyntejä erikoissairaanhoidossa ja olevan myös kustannusvaikuttavia. Potilaat ovat olleet niihin hyvin tyytyväisiä. He ovat kokeneet konsultaation vastaavan poliklinikkakäyntiä sekä vähentävän matkustamisen rasituksia ja kustannuksia.

Asiaan on kiinnitetty huomio muuallakin. Freddy Lykke (CSC Scandihealth A/S) kysyykin EU:n eHealth News portaalissa kirjoituksessaan: "Has telemedicine reached its tipping point?" Lykke toteaa telelääketieteen kattavan edelleenkin vain pienen osan terveydenhuollon toiminnoista. Teknologia on ollut kömpelöä ja myös kulttuuriset ja organisaationaaliset tekijät ja kiinnostuksen puute ovat epäilemättä vaikuttaneet asiaan. Merkittäviä ovat myös televideokonsultaatioiden kustannusten jääminen sosiaaliturvan korvausjärjestelmän ulkopuolelle sekä televideo toiminnan kehittämisen laiminlyöminen.

Tilaus telelääketieteelle ei kuitenkaan ole vähenemässä. Väestön ikääntyminen merkitsee terveyspalvelujen kasvavaa kysyntää. Palvelujen tuotannossa painopiste on yhä enemmän avohoidossa eli telelääketieteen kentässä. Kännyköiden, tietokoneiden ja langattomien tietoliikenneverkkojen kehitys mahdollistavat reaaliaikaisen kuvan ja äänen välityksen missä vain ja milloin vain. Niiden avulla ihmiset hoitavat ostoksensa, veroilmoituksensa ja pankkiasiansa mukavasti kotoa käsin. Miksi terveysasioita ei voisi hoitaa samalla tavalla? Tekniikka on olemassa, mutta esteenä ovat asenteemme ja jäykät organisaatorakenteet. Uskon, että kysynnän paine tulee ne pian murtamaan.

Ilkka Winblad
Päätoimittaja